

[Sønderup.]

Den højtærede Statsminister har ved forskellige Lejligheder beskæftiget sig med Landbrugsspørgsmaal og givet Udtryk for, at vi i vore Selvforsyningsbestræbelser skulde tage nye Produktionsomraader op, og i denne Forbindelse har den højtærede Statsminister peget paa ganske bestemte Ting, saasom Dyrkning af Tobak, Pil, Hør og Humle. Saafremt der er ment noget alvorligt med disse Planer — og jeg har ingen Ret eller Grund til at nære Tvivl i saa Henseende —, synes jeg i Grunden, der var Anledning til, at man forsøgte at iværksætte noget i denne Retning, thi saafremt der er Fremtidsmuligheder for de nævnte Produktionsgrene, ja, saa maa de selvfølgelig først og fremmest ligge hos de mindre Brug, og kan hænde man saa herigennem for manges Vedkommende var ude over nogle af de Vanskeligheder, som er opstaaet derved, at det lille Husmandsbrug ikke under de nuværende Produktionsforhold og Vilkaar er i Stand til at give Udkommet til en Familie.

Naar man ser efter i Rigsdagstidende, hvad der ved de forskellige Lejligheder er sagt om Udstykning — og det er næsten i Kilometervis af Spalter —, saa viser det sig, at den Betydning, man tillægger Problemet indeklemte Husmandsbrug, er ret begrænset. En saa fremtrædende Mand inden for Jordlovgivningens Omraade som Jordlovsudvalgets Formand Niels Frederiksen, en Mand, som man dog maa kunne gaa ud fra har Forstand paa de Dele, reducerer stærkt hele Spørgsmaalets Betydning, netop ud fra den Betragtning, at mange slet ikke ønsker mere Jord, enten fordi de ikke kan overkomme mere, eller fordi de ikke egner sig til at drive et større Brug, eller ogsaa — hvad der meget ofte er Tilfældet — af den Grund, at de driver anden Virksomhed ved Siden af. Niels Frederiksen fremhæver ved samme Lejlighed det ønskelige i at faa foretaget en Undersøgelse af, hvor stort et Tal det i Virkeligheden drejer sig om, og som det er nødvendigt at komme til Hjælp med Tillægsjord; gennem en saadan Undersøgelse kunde man faa fastere Bund under Fødderne.

Disse saa forstandige Betragtninger, som Niels Frederiksen i sin Tid har fremsat, kan jeg i det væsentlige for mit Vedkommende tiltræde. Niels Frederiksens i sin Tid fremsatte Ønske om at faa foretaget en nærmere Undersøgelse af hele Spørgsmaalets Rækkevidde synes imidlertid ikke at have sat Frugt. Hverken i Lovforslagets Bemærkninger eller i den højtærede Mini-

sters Forelæggelsestale siges der noget afgørende om, hvor stort et Tal af Husmænd det er, som for Alvor er i Klemme. Det er overordentlig vigtigt, finder jeg, at faa det nærmere belyst, men det kan maaske lade sig gøre, hvis der skal være Udvalgsbehandling af Lovforslaget.

Lovforslaget indeholder visse Forbedringer i Forhold til det i Øjeblikket gældende. Det er saaledes en betydelig Hjælp for dem, der køber Tillægsjord, at Statslaanet kan placeres længere ude, og det er sikkert ogsaa formaalstjenligt, at Grænsen for den Grundværdi, et mindre Brug maa have for at faa Statslaan til Tillægsjord, er sat i Vejret. Endvidere er der heller ingen Tvivl om, at Sammenlægningen af bestaaende Smaabrug i enkelte Tilfælde kan virke heldigt, men jeg tror, at det Stykke i § 2, der omhandler dette Forhold, bør ændres. Man kunde meget godt tænke sig, at Forholdene kunde gøre det betimeligt, at et lille Brug i enkelte Undtagelsestilfælde blev lagt ind under et Gaardmandsbrug, imod at vedkommende Gaardmand saa til Gengæld stillede et større Jordstykke til Raadighed et andet Sted, et Jordstykke, der selvfølgelig skulde være af en passende Størrelse. I det hele taget gælder det om at tage praktisk paa alle de Spørgsmaal og Forhold, der kan rejse sig i denne Forbindelse.

Som sagt, det i Lovforslaget, der tager Sigte paa paa normal Vis at komme dem til Hjælp, der er i Vanskeligheder, kan vi yde vor Støtte, men det afgørende for vor endelige Stilling er Ekspropriationsbestemmelsen. Det forbavser mig, at man rejser dette Stridsspørgsmaal paa ny, ikke mindst under Hensyn til, at man fra radikal Side saa sent som under Finanslovbehandlingen i Efteraaret gav Udtryk for den Tankegang, at Spørgsmaalet om de indeklemte Husmænd foreløbig i det væsentligste kunde løses, bare man tog praktisk paa Tingene. Ja, det er ogsaa min Opfattelse. Først naar alle Muligheder gennem Sammenlægning og Ombytning af Brugene var udtømt og det gennem en Undersøgelse havde vist sig, at der stadig stod Spørgsmaal tilbage, kunde man til sin Tid tage Stilling til det. Det var det Standpunkt, man, som sagt, havde for ca. 3 Maaneder siden, og det er ikke let at faa Øje paa, hvad det er, der har været Bevæggrunden til, at de Herrer i Dag er Medforslagsstillere til et Forslag, der indeholder saa gennemgribende Bestemmelser, som Ophævelse og Krænkelse af Ejendomsretten almindeligvis anses for at være.

Nu staar der ganske vist i Lovforslaget, at Ekspropriationsbestemmelserne ikke skal